Ч. 160 Четвер 20 Липня (1 Серпня) 1895. Рік V.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої".

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 5.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Москвофіли і їх полїтика.

(Дальше).

Дуже важною характеристикою москвофільскої полїтики в пятьдесяти роках єсть той факт, що Русини, котрих провід скриті і тайні але сьвідомі москвофіли разом з несьвідомими захопили в свої руки, не змінявть свого становиша супротив правительства, хоч правительство змінило своє становище супротив Русинів не то явно, але навіть і дуже наглядно. Була то та лицемірна фарисейска, не скажемо полїтика, але робота, яка характеризує кожду розкладову партию і взагалї всїх ренеґатів. Москвофілам розходило ся о то, щоби на око і прилюдно бути льояльними супротив правительства, аби тим способом удержатись як найдовше нерховодячими людьми серед Русинів і не стратити зовсїм впливу та значіня у правительства. Не знаємо о скілько впливи польскі дїлали в правописній справі, але фактом єсть, що несьвідомий річи загал Русинів приняв ту акцию майже виключно за польску і став до Поляків в ще більшій опозициї, хоч фактично цїла ся акция не могла вести ся без відомости і волї правительства.

Другою фазою москвофільства була звістна у нас „обрядовщина", котра сягнула на поле житя церковного і релїґійного. Не будемо тут розводити ся над тим, коли і під якими впливами розпочала ся та „обрядовщина", маюча на оцї ніби то очистити наш обряд від звичаїв і практик західної церкви, бо се тут для нас річ малої ваги; досить знати лиш саму суть тої обрядовщини, котра обгорнула була переважну часть нашого духовеньства. Між нашим духовеньством завелась була широка дискусия не лиш про зміни в напрямі так сказати би часто церковнім, але навіть про такі формальні і остаточно пусті річи, як н. пр.: чи руским сьвященикам носити довге, чи коротке волосе, чи запускати бороди, чи голити, а дискусия про такі річи вела ся з такою ревностию, як коли б від того зависїло релїґійне і моральне виховане нашого народу. Такі пусті справи опирали ся нераз аж о Рим. Ба, довге волосе, борода і колпак стали були ідеалами житя у декотрих наших сьвящеників. Що дїялось в їх парохіях, як там нарід морально і материяльно підупадав, про те їм було байдуже. Можна сьміло сказати, що та обрядовщина причинила ся в значній части до морального і економічного упадку нашого селяньства, бо відтягнула від реальної роботи значну часть нашого духовеньства, поставивши єму такі ідеали, котрі хоч становлять зверхну форму православного духовеньства, не уважають ся там зовсїм ідеалами. Цїла „обрядовщина" була по просту лиш змаганем зрівняти наш обряд під взглядом форми з православієм, було то москвофільство церковне, котрого остаточним результатом були — Гнилички, подія так само штучно викликана, як і цїла обрядовщина. Про такі прояви, як еміґрация нашого духовеньства до Росиї, головно до Холмщини, не хочемо тут вже й говорити.

При тім всїм треба ще зважити й на слїдуючу обставину, важну для дальшого розвою москвофільства а тим самим і важну для єго характеристики.

Між рускою інтелїґенциєю, особливо же між найчисленнїйшою єї частию, межи духовеньством — о сьвітскій інтелїґенциї годі вже що й говорити — було богато таких людий, котрі вже давно відбили ся були зовсїм від свого народу, у котрих народне почуте було вже зовсїм затратилось, а котрих з руским народом вязали ще лиш случайні відносини, сполучені з їх званєм і становищем. Межи ними а руским селяньством і міщаньством була величезна пропасть. Люди того рода, сьвітскі і духовні знали ті верстви рускої суспільности лиш о стілько, о скілько мали з ними дїло н. пр. в судах або при сповнюваню обрядів релїґійних. Тих людий що так скажемо, облизала була новійша культура а рік 1848 видвигнув нараз на верх і визначив їм важну ролю полїтичну.

Ті наші великі і малі політики, що не знають инакше розпочинати свою акцию полїтичну або якусь полїтичну бесїду, як лиш від проґрами з сорок осьмого року, повинні мати на увазї то, що руска ідея народна віджила значно скорше, а полїтика Русинів (коли о якій може бути бесїда) почавши від сорок осьмого року була таким mixtum compositum, такою мішаниною, що она нам нинї аїяк не може і не повинна за взорець служити. Правда, що сорок осьмий рік видвигнув до житя полїтичного і Русинів, але разом з ними, і то в більшій части видвигнув він і таких людий, котрі виступили яко Русини лиш длятого, щоби бути сторонниками тодїшного правительства, котрих призначінєм було оперти ся на несьвідомих себе масах руского селяньства і через то стати ся важним чинником для правительства. Люди ті жили аж до того часу зовсїм, хоч може й несьвідоме, духом польскої суспільности, з котрої брали собі примір. Видвигнене Русинів до житя полїтичного викликало длятого не без певної рациї серед Поляків так велику опозицию супротив Русинів; ве

МАЛА СУСІДКА.

(З нїмецкого. — Л. Рота).

Они були сусїдскими дїтьми. Петро ще добре собі пригадував, як мати сказала одного разу рано при каві: „Там до професора прийшов вчера бузько, очевидно єсть знов дївчина". Він, тоді ще лиш шестилїтний хлопець, кивнув на сю вість рівнодушно головою, бо й як же могло бути инакше! До чотирох професорских дочок мусїла-ж прийти колись ще й пята! Коли зараз потім прибіг аптикаровий Антін, що заєдно вештав ся по всїх улицях і оповів єму, що у старого Гібнера, професорового сторожа, має морска свинка шестеро молодих, то ся вість видала ся Петрови о много важнїйшою і цікавійшою, як уродини малої сусїдки. Він скоро пебіг з Антоном подивити ся на тоту численну звірячу родину і она єму незвичайно подобалась. Протім пригадав собі якось знову на малу дївчинку і пебіг просто до комнати, щоби побачити свою нову сусїдку.

— Ваші морскі свинки подобають ся менї лїпше — сказав коротко, побачивши з немалим страхом сухе, як рак червоне личко, над котрим сторчало чорне, стріпате волосє.

Сей не конче прихильний осуд не викликав у професора цїлком нїякого невдоволеня; він вже навик до того, що єго родина побільшувала ся дочками, то й дивив ся на те цїлком рівнодушно.

По тих відвідинах стратив Петро свою малу сусїдку з очий, то значить, він не звертав нїякої уваги на няньку від професора, що тепер знов носила з собою великий, білий клунок і хоч з добродушним усьміхом, але не конче лагідно плескала его рукою, скоро лише добував ся з него крикливий голос.

Він лише дуже зачудовав ся, коли може рік пізнїйше побачив на подвірю малу, русяву дївчину як рачкувала і силувала ся вставати.

— Чи то тота наймолодша? — спитав няньку.

— Очевидно! Се ж Тіллї — відповіла она, не зводячи очий з панчохи, що єї робила і лише від часу до часу поглядаючи як дитина дармо пробовала вставати.

— Тіллї? — повторив Петро — так прецїнь не називає ся нїяка дївчина! То був той лютий ґенерал в трийцятьлїтній війнї — сказав він пригадуючи собі па свою шкільну мудрість.

Нянька широко отворила очи.

— Єї охрестили Матильдою, а кличуть єї Тіллї і при нїй вже тото імя лишить ся — відповіла по короткій мовчанцї.

Петро милосердно підніс малу Тіллї, що як раз знов перевернула ся в мягкий пісок і очистив їй одежу з слїдів пороху і болота. Дитина кріпко вхопила ся его пальців, випрямила ся, зробила скоро один крок наперед, відтак другий; як то добре їй ішло ся тепер, при помочи Петра. Сьміючись дивила ся Тіллї на хлопця, котрий і собі тїшив ся що міг їй помогти.

— Я завтра знов прийду — сказав потїшаючи дитину, коли нянька несла єї до хати, а она голосно плакала.

І він додержав слова. Від того часу приходив кождого дня і бавив ся з малою сусїдкою, що научила ся бігати при помочи его рук і вже з далека сьміяла ся та витягала до него свої округлі рученята. Єго імя було перше, яке научила ся вимавляти і при кождім нещастю, яке їй лучило ся, мусїв він єї потїшати.

Спершу не знав Петро, як він має поводити ся супротив любощів малої дївчинки, бо се для его семилїтної поваги було трохи тяжко, але він був надто добродушний, щоби боронити ся перед ними і з часом, коли побачив, що мала одушевляє ся ним, зносив він їх навіть з великою приятностию.

Між обоїма сусїдскими дїтьми завязала ся тїсна дружба. Пізнїйше прилучав ся до них часто ще й Антін Бренкен, аптикаровий одинак, але він устроював заєдно крикливі забави, оповідав неправдиві історії і взагалї поводив ся як злосливий когут.

Як скоро час минав! Тіллї ходила вже тепер до школи і єї шкільна торба містила в собі вже досить богато мудрости. Помимо того наука не конче припадала їй до смаку.

— Петре, Петрусю! — роздавав ся не-

без певної причини деякі загорільші з них кликали: Нема Руси! — бо в їх очах, значить ся, о скілько они то виділи, фактично єї не було; політичний рух між Русинами уважав ся сепаратизмом.

Значна часть тих Русинів, котрих видвигнув сорок осьмий рік, були фактично Поляками; їх виховане було польске, доми їх були польскі; они не говорили і не думали инакше лиш по польски; їх звичаї, поведене і манери були польскі. Та й не дивно. Люди ті брали собі примір з польскої суспільности, а що по найбільшій части мали за взірці польску шляхту по селах, то й самі, о скілько то було можна, перли ся в аристократи, а хоч їм родове їх походжене не надавало до того права, то все-таки в їх понятю зближало їх до сеї кляси людий сила інтеліґенції.

Таких то людий, котрі, хоч були руского роду, сьвященики, сини сьвящеників, учителів народних, дяків, міщан і селян, хоч они виховали ся на руских книшах, або таки й жили з них, все-таки зачисляли ся вже від давна до польскої суспільности, приняьши єї мову, звичаї і обичаї, єї сьвітогляд і взагалі всі єї добрі і злі сторони — злих очевидно більше, бо така вже людска натура — заставив сорок осьмий рік грати політичну ролю в рускім народі. Часть тих людий, вірна своїм дотеперішним засадам і поглядам — майже виключно люди сьвитскі — відреклась від разу тої ролї. То були ті, котрих опісля Русини охрестили іменем gente Rutheni, natione Poloni. Друга часть з них приняла призначеної їм ролї і, хоч не мала для народу руского анї дрібки серця, хоч не любила, ба, може й ненавиділа єго, бо то була лиш маса темного хлопства, „мужики“, „хами“, пішла в руский народ яко „аристократия“ руска і утворила тут „ерархію суспільну“.

Цікава то була собі тота, поправді сказавши, хлопска аристократия між Русинами! Рускости в собі не мала ніякої, а мусїла бути рускою, бо того вимагав від неї з одної сторони raison d'état, а з другої їх особистий інтерес — можна було мати надію, що стане ся, коли не чим висшим, то бодай штатгальтерайратом, бодай „каноніком“, коли вже не владикою. Аристократия та, давнійше, як могла, так укривала свое первістне походжене, (лиш з призвищами мала иноді клопіт;) як могла так отирала ся о паньскі двори і пороги, гнула ся в двоє перед правдивими аристократами і висшими від себе — а тепер підняла гордо голову в гору і сказала тому хлопскому народови: Ось то „Ми“. Але тій аристократиї, що відорвала ся була від того пня, до котрого вже була приросла і з котрого набрала соків, не ставало ще богато до щастя, от хоч би лиш гербів і титулів, а що то річ не так легка їх собі роздобути, то латала свою аристократичну біду як могла і уміла. Аристократи надавали собі взаїмно титули таким способом, що писали бодай і говорили: наш ревний N. N., наш учений, наш неутомимий, наш сладкопівий, наш знижающий ся (от бачите, що за аристократична прикмета!) наш усердний і т. д.

Дальше нехтавало тій аристократиї аристократичної мови, бо мова руска була хлопскою, польску задержала она лиш для приватного ужитку, а мова німецка мала їй заступати француску мову польскої аристократиї. Тій аристократиї прийшли тут дуже в поміч сьвідомі але тайні москвофили з своїм „книжним язиком“. Аристократия одушевила ся, бо найшла, чого їй було потреба. Літературне москвофільство знайшло в тій аристократиї дуже добрий ґрунт для себе. За своєю аристократиєю ішов і загал Русинів; лиш деякі сьмілїйші противили ся, але тим, скоро лиш було можна, кручено борзо вязи.

Цїла політика тої аристократиї була в тім, щоби підпирати правительство, бо то була прецї єї задача. Публично була она великим противником Поляків, але приватно, де і як могла, заявляла свою прихильність для Поляків, розуміє ся, о скілько того було потреба для єї особистих інтересів і не колідувало з єї політичною проґрамою. Тим способом уміли того рода люди так обаламутити понятя Поляків о народнім руху серед Русинів, що многі з них до нинїшного дня уважають дїйстних, щирих Русинів за москвофілів, а правдивих москвофілів, за porządnych Rusinów. Коли ж они все-таки не могли діждати ся того, чого бажали, коли на них не сипали всїлякі благодати з віденьского неба, то они ішли чим раз більше під лад сьвідомим москвофілам. До польскої суспільности не могли они вже назад вертати, бо та їх від себе відтручувала; до руского народу не могли они пристати, бо не мали для него серця, не чули ся рускими; мусїли отже з конечности шукати собі десь якоїсь опори, якогось пристановища. А що славяньска ідея з тих часів вказувала найбільше на Росию, що Росия впрочім імпонувала силою тим, що здавен давна навикли були чути на своїх карках лиш брутальну силу, то потайком пристали до Росиї. Явно прецї не могли зробити того, бо що-ж би на то було сказало правительство, що були би сказали Поляки, у котрих они уходили за „порядних“?! З того рода людий поробили ся сьвідомі але тайні москвофіли.

Не будемо тут дальше характеризувати тих людий а зберемо лиш то, що нас учать історичні факти і народна психольоґія в коротку дефініцію: **Галицкі москвофіли суть то люди руского походженя, котрі ставши ся Поляками вернули були спонукані до того случайними обставинами, на короткий час до Русинів, а відтак, почувшись тут не своїми і не могучи вернути назад до Поляків, пристали з конечности і вигоди до Москалів, до народу московского, российского.** Ся дефініцїя однакож ще не вповнї характеризує москвофілів; она показує нам лиш, що москвофіли після свого походженя суть потрійними ренеґатами або перекиньчиками: з Русина — Поляк, раз; з Поляка — Русин, другий раз, а наконець з Русина — Москаль, третий раз.

Що ще з такого перекинчика москвофіла може бути, Господь знає. Ренеґатство не має постійних правил а зависить від обставин. На Буковинї н. пр. ставав з Русина — Румун, з Румуна — Німець; як звістний свого часу один буковиньский посол. Були також случаї, що з Русина ставав Поляк, з Поляка — Турок, з Турка знову Поляк а з Поляка — Москаль. Длятого то може й не без рациї каже дехто з Поляків: „Москвофіли не суть нам шкідливі; нехай нинї Росия забере Галичину, то з них стануть знову Поляки“. Прототипом галицкого москвофільства позістане на завсїгди Наумович. Він, з роду Русин, був ще в 1848 р. Поляком, відтак з Поляка став Русином, що сполучав в собі руский демократизм з „знижающим ся“ польским аристократизмом, а наконець з Русина став Москалем. Хто знає, яку зміну був би сей чоловік перейшов, коли б був жив і обставини єму сприяли, бо звістно, що він в часах свого побуту в Росиї був вже дуже невдоволений обставинами, серед котрих приходилось єму жити.

(Дальше буде)

Перегляд політичний.

Czas доносить, що всї вісти, дотикаючі комбінаций міністерияльних, о скілько в них втягнений п. Намістник Галичини, ґр. Бадені,

---

раз вечерами єї голос, коли Петро, тепер вже ученик ґімназиї, сидів в своїй комнатцї нахилений над грецкими і латиньскими задачами.

— Чого-ж ти знов хочеш, дитинко? — питав єї встаючи.

— Ах, знов ті задачі, приміри, переклад, коби ти знав яке то все тяжке! — відповідала простодушно, виставляючи з поза плота свое рожеве личко, що при вичислюваню тих всїх страшних річий виглядало дуже нещасливо.

Охотно помагав Петро зажуреній дївчинцї при всїх тяжких задачах. Коли нераз Антонови кучило ся, то й він приходив, але він не робив нїчого лише пустував і Тіллї ставала при нїм ще більше розсїяна як звичайно; він передирав ся з нею, тягнув єї за косу і випитував о дївчата з першої кляси, бо він знав жіночу школу так добре як свою ґімназию і сходив ся з деякими ученицями. Петро нераз дуже гнївав ся, коли Тіллї, замість уважати на науку, прислухувала ся Антоновій балаканинї і тому добре було, що молодий аптикарчук скінчив ґімназию і поїхав на университет. Коли Петрови скінчило ся девятнайцять лїт прийшла і для него хвиля розлуки з єго малю сусїдкою, він пішов до Ґетінґен на медицину.

З причини, що у професора не було родинного пожитя — професор Франк був дуже учений і мав все повну голову, професорова була ще ученїйша, отже мала ще повнїйшу голову, а чотири дорослі дочки бавили ся на свій спосіб — то Тіллї чула себе по від'їздї приятеля дуже опущеною. Тим більша була радість, коли він приїздив на ферії.

Вже шість курсів учив ся Петро, цїлий рік по смерти матери не було єго дома, аж несподївано повернув одного дня. Густо обліплена цьвітом солодка яблінка в сусїдовім огородї, під котрою так часто бавив ся з малою Тіллї, звернула єго увагу на себе. Розгинаючи ши роке, звисаюче гиле, побачив перед собою дївчину, що сиділа на лавочцї і пильно шила. Она була відвернена до него плечима, так що він бачив лише єї ніжну стать, грубі русяві коси і одно ухо. Єго трохи потяжкий хід налохав єї, она відвернула ся і в одну мить кинулась єго обіймати. Коли єї мягкі руки обвили ся сильно коло єго шиї, заволоділо ним дивне чувство.

— Тіллї, як.... як ти виросла — промовив затинаючись; не богато хибувало, а він сказав би був яка ти гарна.

— Очевидно, так на сьвітї все дїє ся, з дїтий роблять ся люди — відповіла Тіллї сьміючись.

Взявши єго попід руку, стала пильно випитувати ся, як єму поводилось; він відповідав несьміло. То перший раз в житю був він заклопотаний в присутности своєї малої сусїдки і чим веселїйше і свобіднїйше она говорила, тим більше несьмілий ставав він. Она повела єго до комнати. Як чисто і гарно було тепер в тім мешканю, між тим як давнїйше панував в домі професора неімовірний нелад.

— Ти-ж знаєш, Петре, що я від давна мала забиту голову і тепер не можна мене нї до чого ужити, хиба лиш до мітли та до варишки.

— Або-ж задача господинї дому не найгарнїйша — відповів живо Петро.

— Так? — сказала Тіллї розсїяно, а єї лиця спалахнули румянцем. Очевидно, Петро не знав, що коли она замикала вікно, переходив поперӗд хату Антін Бренкен, тепер вже урядник в місті, котрий в переходї кинув на Тіллї таким оком, що она зчервонїла. Хвильку дивила ся за молодим, гарним мужчиною, а коли відвернулась, впало їй перший раз в очи, що єї гість виглядає досить погано. Єго рухи були якісь вимушені, а цїла стать отяжіла. Але зловивши ся на тих гадках, почула, що робить кривду свому давному приятелеви і старала ся єї винагородити щиростию і ласкавостию.

Очи Петра якось дивно блестїли, коли виходив з дому професора. Взяв ся до науки ще ревнїйше як доси, без упину стремів до того, щоби вибороти собі в сьвітї становище. Вскорі поскладав знаменито свої іспити; але тепер дїялось з ним те, що з многими иншими, стояв на сьвітовій торговици і розглядав ся за роботою і то за роботою поплатною. Вправдї терпляча людскість потребувала єго услуг, але лиш дуже мало було між нею таких, котрі могли би єму за ті услуги заплатити готовим грошем. Єго отець лише тілько єму лишив, що він міг хиба лиш заосмотрити ся в оружие до борби о житє, саму-ж борбу мусїв вести своїм коштом, а то було тяжко для молодого лїкаря. Але він працював без зневіри і если коли єго сили почали ослабати, виринала перед єго очима гарна мала сусїдка і се заохочувало єго до дальшої борби. Він не позваляв собі нїчого, обмежив ся на найконечнїйші потреби і вкінци по многих трудах і перепонах дійшов до чого бажав: виставало єму на житє для двоїх. Щасливий, повний надїй, вибрав ся до свого родинного місця.

(Конець буде.)

суть зовсім безосновні і лиш чистою видумкою. Гостина президента Білїньского і радника Двору Гальбана в Буску не могли мати і не мали нїякої звязи з тими комбінациями, а вість о гостинї бувшого мінїстра марк. Бакегема в Буску була просто видумана. О уступленю ґр. Баденїого з галицкого Намістництва нема й бесіди. П. Намістник по скінченім урльопі верне дня 15 серпня до Львова і обійме своє урядоване.

Віденьска ґазета урядова оголосила іменоване дра Плепера президентом спільної найвисшої палати обрахункової. — Бар. Відман, предсїдатель комісиї для реформи виборчої, зложив свій мандат посла до Ради державної. — Гр. Коронінї, котрий був знову предсїдателем підкомітету тої-ж комісиї і також зложив свій мандат, одержав ордер зелїзної корони першої кляси.

З Константинополя доносять, що ворохобню в Македонії дїйсно придушено. Проводирі ворохобників погибли в битвах а деякі ворохобники або тяжко покалїчені або дістали ся до неволї. При тім сконстатовано, що за проводирів Македонцям служили болгарскі офіцири в унїформах. Турки зловили одного болгарского капітана від артилерії, кількох офіцирів і одного лікаря. В турецких кругах правительственних уважають ситуацию в Болгариї за дуже поважну і могучу стати ся небезпечною, наколи-б вплив Росиї став ся там рішаючим.

Новинки

Львів дня 31 липня 1895.

— **Іменованя.** Львівский ц. к. висшій Суд краєвий надав Вл. Базановскому канцелїстови ц. к. Суду окружного в Золочеві опорожнену при ц. к. Судї окружнім посаду управителя вязниць.

— **Конкурси.** Краєва Рада шкільна у Львові розписує конкурс на кілька посад заступників учителів старших в семинариях учительских. До сих посад привязана субституцийна винагорода 600 зр. річно. Посади входять в житє з початком року 1895/6 і обсаджують ся на-разї на один рік шкільний. Стараючи ся о одну з тих посад мають виказати ся, що скінчили студиї унїверситетскі, або предложити квалїфікацию учительску до шкіл виділових з языком викладовим польским і руским з предметів ґрупи язиково-історичної, а именно до уділюваня науки языка німецкого, польского і руского, ґеоґрафії і історії, або з предметів ґрупи математично-природописної, також відповідну практику в званю учительскім. Поданя з долученими документами треба внести через власть зверхну до краєвої Ради шкільної у Львові найдальше до 5-го серпня с. р.

— **З львівскої архиепархії.** Презенту одержав о.: Теодор Білевич на Повітно і о. Володимир Чепіль на Стрілків.

— **Огнї.** В Білцї шляхотскій вибух дня 24 с. м. о півночи огонь в домі Йосифа Фуша і знищив два мешкальні доми разом з господарскими будинками. Шкода виносить 1600 зр. — В Голім, повіта равского, згоріли 23-го с. м. в ночи два господарства цїлковито. Шкода обезпечена на 710 зр. Огонь був імовірно підложений. — В Криници запалив ся був 29-ого с. м. рано від іскри з комина дах в заведеню гідропатичнім, однако огонь зараз угашено і скінчило ся на легкім переполосї купелевих гостий. — В Калуши вибух передвчера в ночи о годинї 2-ій огонь і знищив шість домів.

— **Грім** убив дня 20 с. м. в Голім, повіта равского, 23-лїтного паробка при ловли риб.

— **Черновецкий унїверситет** числив в минувшім роцї шкільнім 371 слухателїв, а то: на виділї православної теольоґії 55 звичайних і 2 надзвичайних, на виділї правничім 251 звичайних і 21 надзвичайних; на виділї фільозофічнім 24 звичайних і 10 надзвичайних, вкінци 8 фармацевтів. Після віроісповіданя було 133 православних, 128 жидів, 72 римо-кат., 20 греко-кат., 9 евангеликів, 5 вірмено кат. і 4 вірмено-всхідного обряду. Після народности було 182 Нїмцїв, 104 Румунів 37 Русинів, 34 Поляків, 4 Вірмен, 6 Сербів, 2 Чехи, 1 Мадяр і 1 Болгарин.

— **За кусень хлїба.** У черновецкого шевця на Паньскій улици Обляса були два хлопцї, Крумгольц і Гандшу. Крумгольц купив собі хлїба, а коли він вийшов, Гандшу з'їв єму кусень того хлїба. За се сварив ся Крумгольц і не міг заспокоїти ся помимо наказу челядника Добровольского. Коли они сварнї не застановили, вдарив Добровольский Крумгольца зелїзом так сильно в голову, що єму мозок вискочив. Крумгольц помер в шпитали, а Добровольский ставив ся сам перед судом.

— **Страшна пригода в родинї** лучила ся перед кількома днями в Миньску в Росиї. В однїй реміснichій родинї жив чоловік з жінкою в великій незгодї. Перед кількома днями вернув чоловік пізно в ночи до дому, а жінка розпочала з ним сварку і заявила, що покидає єго і дїтий раз на все, бо волить жити в нуждї як з волоцюгою чоловіком. Вправдї не відійшла з хати, але пішла до другої компати і там, обливши на собі одежу нафтою, підпалила єї. Чоловік, замість загасити огонь, рішив повісити ся при єго блеску. В хвили, коли збігли ся сусїди, прикликані криком дїтий, представив ся їх очам страшний вид: на стїнї висів на гаку чоловік, а в другій компатї на підлозї догарала жінка. Чоловіка удало ся відратувати, жінка погибла.

— **Піхотою з Угорщини до Парижа** вибрав ся перед кількома місяцями пекар Андрій Дюранич з Королівского Білгорода, гадаючи, що найде там користне занятє. По шеститиждневій подорожи прийшов до надсекваньскої столицї, але стрітив єго там немилий завід. Нїгде не міг найти роботи, а видячи, що лїпше дома терпіти голод як на чужинї, опустив негостинний Париж. Кількох циганів змилосердило ся над ним, дало єму одежу, бо був дуже обдертий і трохи гроша і Дюранич вернув знов піхотою з Парижа на Угорщину.

— **Покарана злість.** Одна покоївка, що служила довший час у властителїв дібр під Фрайберґом в Саксонії, мала невдовзї віддавати ся і длятого з днем 1 серпня покидала службу. Панї була з неї все дуже вдоволена, отже покоївка надіяла ся одержати при відходї якийсь більший дарунок шлюбний. Однак дуже єї здивувало і обійшло, коли дістала лише пару шлюбних рукавичок. Розлючена, кинула рукавички в огонь. Коли відтак панї поспитала єї чи вдоволена з дарунку, она отверто сказала панї, що кинула рукавички в огонь. Можна-ж собі представити розпуку дївчини, коли панї пояснила їй, що в кождій рукавичцї було вложено по сто марок паперами.

— **Самоубийство мілїонера.** В Парижи відобрав собі житє американьский мілїонер Вілїям Зеджвік, що від кількох тижднїв подорожував по Европі. Приїхавши до Парижа, спровадив ся насамперед до одного великого готелю на бульварах, але що кождого дня запивав ся до безпамяти і виправляв в готели страшні крики, то єго звідтам викинули. Він перенїс ся відтак до иншого готелю при ул. Бержер, де став так само запивати ся. Як оповідають, пив він кождого рана по два лїтри горівки. Перед кількома днями, коли єго провідник по Парижи прийшов рано до готелю, застав єго неживого, в кутї компати з підрізаним горлом. Самоубийства допустив ся мілїонер по пяному.

— **Страшний учинок божевільної.** З Вальденбурґа на Шлеску доносять про страшний злочин божевільної. В тім селї мешкав 70 лїтний ткач Юнґнїч з своєю сороклїтною незамужною донькою, котра провадила цїле батькове господарство. Перед трома роками показали ся у неї ознаки божевільства, але по однорічнім лїченю в закладї випущено єї яко здорову. Від того часу не можна було побачити у неї ознак божевільства. Аж дня 22-го с. м. напала она свого старенького батька, зарізала єго і через три дни живила ся єго мясом. Полїция довідала ся про сей страшний злочин від хлопця пекарского, котрий знайшов відтяту руку. Очевидно, допустила ся донька сего злочину в хвилевім нападї божевільства і длятого не може бути бесїди о якімсь покараню єї.

Господарство, промисл і торговля.

— **Про стан засївів** подає часопись „Rolnik" такі вісти: На Подїлю полудневім понад Днїстром почато жниво жита вже 10-ого липня. Пшениця відцвила добре, однак тепер показує ся на ній ржа. Ярі, стручкові і окопові ростини взагалї дуже добрі. Конюшина потерпіла трохи в наслїдок дощів. Тютюн переважно добрий. — На північнім Подїлю поробив град в богато місцевостях значні шкоди; впрочім урожай заповідає ся значно лїпше ніж на веснї можна було припускати, особливо що-до всякого рода ярини. В наслїдок пізних сїнокосів підчас котрих перепадали дощі, збір сїна і конюшини дуже лихий. — На Покутю озимини не богато поправили ся, жита вже зрілі, але як жито так і пшениця не вказують на добрий намолот. Ярі збіжа і стручкові виглядають дуже добре, також і з окопових добрий буде видаток. Кукуруза красна, а сїножати й конюшини за другим разом видадуть більше як за першим, котрий пересїчно дав мірний збір, а в богато місцевостях не можна було й зібрати. В середній части краю збір ріпаку переважно добрий. Жнива жита тут і там уже розпочато; — збір середний, мало соломи й зерна. Пшениця всюда переважно середна а хиба се добре, що нема ржі, о котрій в сїм роцї нїгде не чути. — Ярі стручкові і окопові ростини всюди добрі, майже без виимків. Лише в деяких місцевостях окопові ростини дуже позростали ся, длятого оброблене їх вимагає більшого вкладу працї, а се потягає за собою значнїйші кошти на робітника. Збір конюшини і сїна не вдоволив, бо відбував ся підчас дощів, а в наслїдок того в богато місцях покоси частию погнили. За те другий збір, о скілько вже тепер можна вносити, буде значно лїпший. — На захід від Львова, і то чим близше до Сяну показує ся стан урожаю вглядно добрим. Жнива жита в околицях Нароля і Мостиск розпочато вже 12-ого липня, а вислїд, о скілько з немногих наспівших вістий можна судити, буде середно добрий. Пшениця держить ся не зле, а прочі земні плоди виглядають добре, лиш тепер жалують ся люде, що сїножати і конюшини відростають дуже поволи.

Телеграми.

Будапешт 31 липня. Президент мінїстрів Банфі виїхав на кілька днів до Відня.

Прага 31 липня. Вчера мав ся відбути вибір бурмістра на Виноградах під Прагою, але з причини абстиненциї староческих радних не міг відбути ся.

Фльоренция 31 липня. Вчера дало ся почути в околици сильне землетрясенє з підземним гуком і викликало велике занепокоєнє. Землетрясенє було також і у Феррарі.

Софія 31 липня. З убийників Стамболова знаходить ся в руках властий крім Бонева, також і Галев, той сам, за котрим гонив слуга Стамболова.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.